

5.215 Škocjanske jame

Andrej MARTINČIČ

5.215.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Škocjanske jame pri Divači so edinstven kraški fenomen, kjer je sistem podzemskih dvoran vzdolž podzemskega toka reke Reke prekinjen z Veliko in Malo udorno dolino. Prepadne ali zelo strme stene obeh udornih dolin predstavljajo habitatni tip EU_8210. Čeprav ležijo Škocjanske jame v submediteranskem fitogeografskem območju, pa uspeva na skalnih stenah ekološko in fitogeografsko zelo pestra flora. Poleg ilirskih, dinarskih, balkanskih, južnoevropskih in submediteranskih uspevajo še srednjeevropske, alpske in mediteranske vrste. Alpske vrste avrikelj (*Primula auricula*), skorjasti kamnokreč (*Saxifraga crustata*), dvocvetna vijolica (*Viola biflora*) idr. uspevajo tu kot glacialni relikti, ostanki ledenodobne flore, mediteransko vrsto venerini laski (*Adiantum capillus-veneris*) pa prištevamo med termofilne relikte iz toplejših obdobij holocena. Zelo redke vrste v slovenski flori so še bršljanov pojalnik (*Orobanche hederæ*), wettsteinova mrtva kopriva (*Lamium wettsteini*) in endemit justinova zvončica (*Campanula justiniana*).

5.215.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
8210	A	B	A	A	/	

5.215.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
8210	501	steze, poti, kolovozi	C	-	< 5	da	ne	1

1) Edini človekov vpliv predstavljajo poti vsekane v stene udornih dolin in stopnice, kar je namenjeno za turistične obiske. Vendar se obseg teh komunikacij ne povečuje.

5.215.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Škocjanske jame so na seznamu UNESCO-ove svetovne naravne dediščine, zato so varstvene usmeritve že predvidene, oz. se že izvajajo.

5.215.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Z vpisom v UNESCO-ov seznam je edina dovoljena trajnostna raba dosedanji način turističnih obiskov, s katerim habitatni tip EU_8210 ni prizadet.

5.215.6 Ocena zanesljivosti virov

Škocjanske jame so bile botanično in ekološko doslej večkrat dobro raziskane.

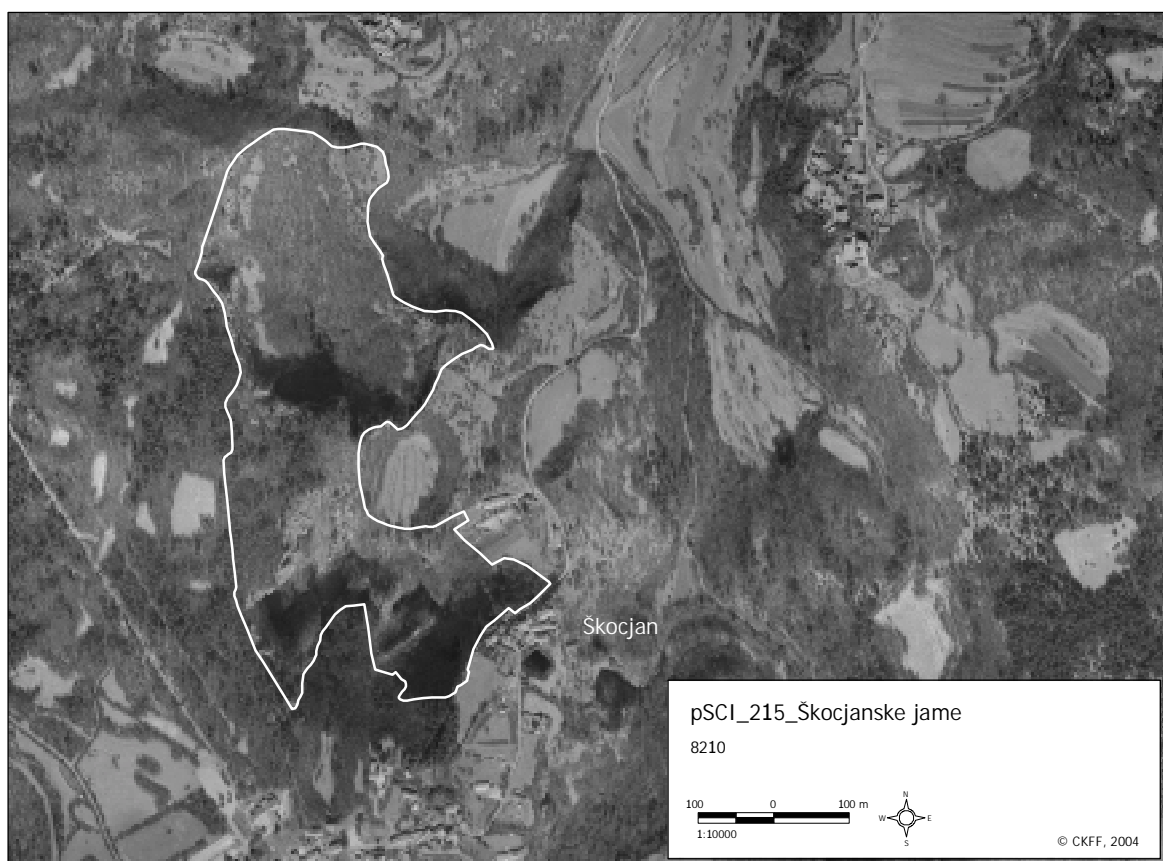
Na podlagi kartiranja habitatnih tipov v merilu 1:5000 (Jakopič et al.2004) so za kvalifikacijski habitatni tip zarisana gostitvena območja (Slika 5.215b).

5.215.7 Dodatni viri

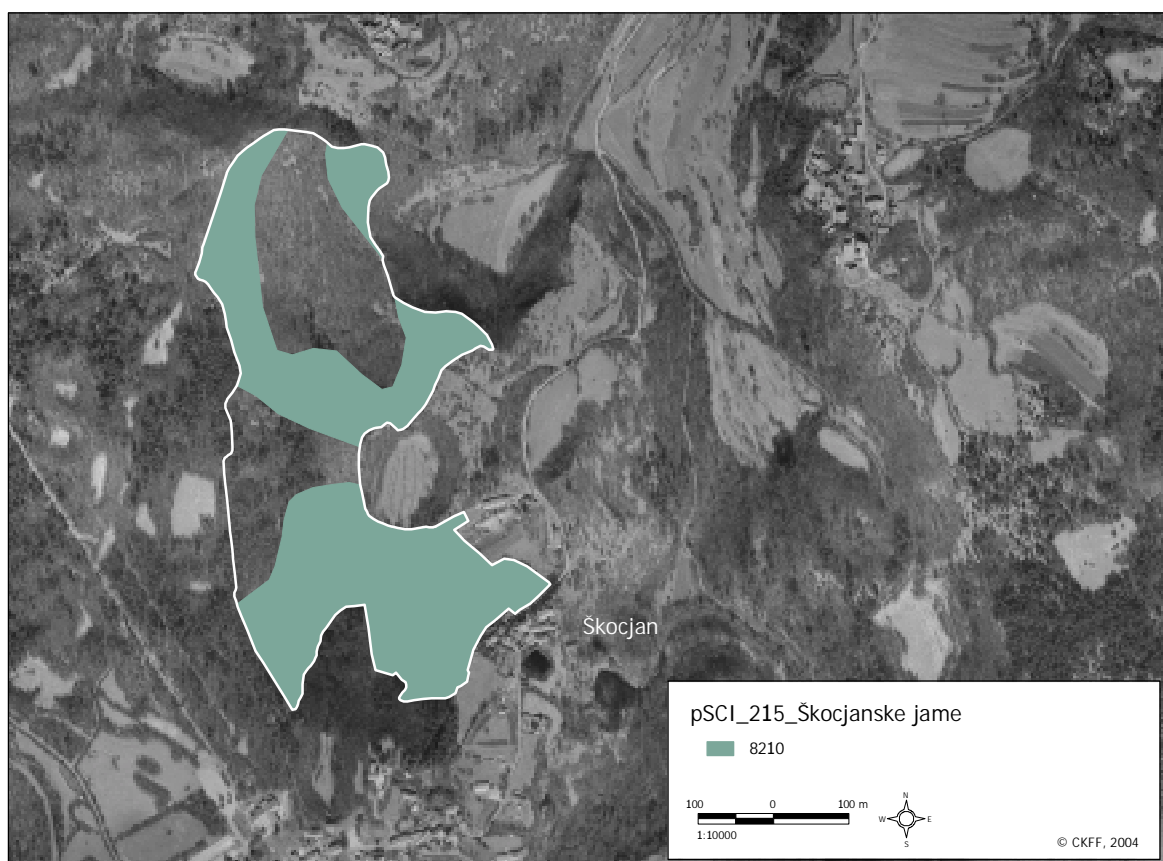
- Grom, S., 1959. Prispevek k poznavanju flore v sistemu Škocjanskih jam. *Acta carsologica*, Ljubljana 2: 253-262.
- Jakopič, M., D. Erjavec, V. Grobelnik, A. Šalamun & B. Trčak, 2004. Kartiranje habitatnih tipov Parka Škocjanske jame. Naročnik: Park Škocjanske jame, Škocjan. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 23 str., dig. pril.
- Marchesetti, C., 1887. Florula von St. Canzian. In: F. Müller (Ed.), *Führer in die Grotten und Höhlen von S. Canzian bei Triest und Notizen über den Lauf der Reka*, pp. 100-104.
- Martinčič A., 2001. Škocjanske jame pri Divači. Flora, vegetacija, ekologija. Simpozij Vegetacija Slovenije in sosednjih območij, str. 110-126, Ekskurzijski vodič.
- Martinčič, A., 1973. Reliktna flora v Škocjanskih jamah in njena ekologija. *Biološki vestnik*, Ljubljana 21(2): 117-126.

5.215.8 Geografski oris območja

Škocjanske jame ležijo vzhodno od Divače, pri vasi Matavun. Območje je s konfiguracijo terena zelo jasno omejeno proti okolici.

Slika 5.215a: Obris območja pSCI.

Slika 5.215b: Zgostitvena območja kvalifikacijskih habitatnih tipov na pSCI območju.

5.216 Škocjanski zatok

Mitja KALIGARIČ

5.216.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Škocjanski zatok je bil razglašen kot naravni rezervat predvsem na osnovi ptičev, pa tudi na osnovi habitatnih tipov. Ker gre za slanišča so habitatni tipi razviti kot mozaik in je med njimi kar 5 kvalifikacijskih. Sicer pa ima Škocjanski zatok velik pomen v zelo urbaniziranem, razpršenem in slabo načrtovanem pozidanem območju Kopra, kjer deluje kot naravna oaza (čeprav izvor ni naraven!). Slana voda, somornica, dotok sladke vode, različna slanišča in lagune, poloji, vse to pomeni izredno kvaliteto predvsem glede na bližnje mesto in urbanizirano morsko obalo.

5.216.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
1140	A	A	A	A	/	
1150*	B	A	C	B	DPRED	
1310	A	B	B	B	/	
1410	B	B	B	B	/	
1420	B	B	B	B	/	

5.216.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
1140	110	uporaba pesticidov	B	-	20	ne	da	
	420	izpusti	B	-	40	ne	da	
	701	onesnaževanje voda	C	-	40	ne	da	
	703	onesnaževanje prsti	C	-	30	ne	da	
	800	zasipavanje, izsuševanje	B	-	20	da	ne	
	852	sprememba strug tekočih voda	C	+	5	da	ne	
	963	vnos bolezni	C	-	40	ne	ne	botulizem
1150*	110	uporaba pesticidov	B	-	30	ne	da	
	120	gnojenje	C	-	30	ne	da	
	420	izpusti	A	-	30	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	30	da	da	
	963	vnos bolezni	C	-	30	da	ne	botulizem
1310	501	steze, poti, kolovozi	C	-	2	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	A	-	5	da	ne	
1410	701	onesnaževanje voda	C	-	2	ne	da	
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	B	-	2	ne	da	
1420	800	zasipavanje, izsuševanje	B	-	5	da	ne	
	850	splošna sprememba hidrografije	B	-	5	da	ne	

5.216.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Varstvene usmeritve so določene v okviru upravljalnega načrta Naravnega rezervata Škocjanski zatok (NRŠZ). Te se nanašajo predvsem na ohranjanje ptičje favne, renaturacijo Serminske bonifike (o katere ohranjanju zdaj še ne

moremo govoriti, ker tam ciljni habitatni tipi še niso vzpostavljeni), delno pa tudi na kvalifikacijske habitatne tipe. Ciljni habitatni tipi so naravni in se vzdržujejo sami. Potrebujemo le obstoječi slanostni režim in hidrografijo, kar je v območju NRSZ zagotovljeno oziroma se bo stanje še izboljševalo.

5.216.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je naravoslovni in druge oblike mehkega turizma, rekreacija, oddih, sprehodi meščanov, ipd., seveda pa bo območje conirano in na nekatere cone ne bo niti fizičnega dostopa. Tako bo za kvalifikacijske habitatne tipe dobro poskrbljeno.

5.216.6 Ocena zanesljivosti virov

Območje je dobro poznano.

5.216.7 Dodatni viri

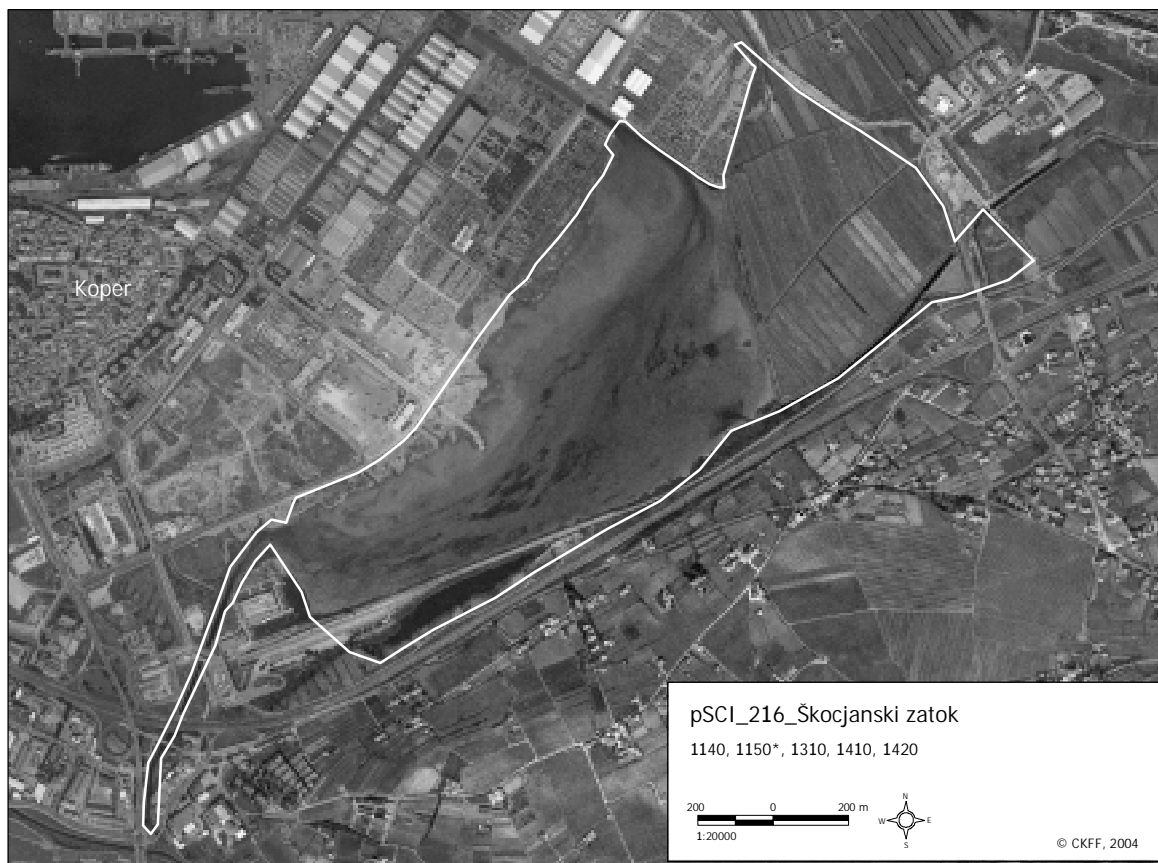
Kaligarič, M., 1988. Halofitna vegetacija na slovenski obali. Diplomsko delo. VTOZD za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Ljubljana. 62 str.

Odredba o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS 58/2001)

Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS 20/1998, 110/2002, 119/2002)

5.216.8 Geografski oris območja

Območje v glavnem sledi NRŠZ, slanim mokriščem in območju brez infrastrukture.

Slika 5.216: Obris območja pSCI.

5.217 Škrbina: travišča

Mitja KALIGARIČ

5.217.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Tipična pokrajina klasičnega Krasa, z mozaično podobo gozdov, vasi, vinogradov, njiv ter seveda travnikov in pašnikov. Kvalifikacijski habitatni tip so poleg vzhodnomediterskih travišč (EU_62A0) še brinovja (EU_5130). Pomembno je varovati kraška travišča ne le na odmaknjenih, velikih površinah neposeljenih območij, ampak, pa čeprav na manjših površinah, tudi v najbolj kultiviranem delu klasičnega Krasa, kot je to primer Škrbine.

5.217.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
5130	B	B	B	B	/	
62A0	A	B	A	A	/	

5.217.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
5130	141	opuščanje paše	A	-	10	da	ne	
62A0	100	obdelovanje zemlje	C	-	15	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	B	-	25	da	ne	
	102	košnja	B	+	20	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	40	da	da	
	120	gnojenje	B	-	10	da	ne	
	140	paša	C	+	5	da	ne	
	141	opuščanje paše	A	-	30	da	ne	

5.217.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Gre za ohranitev mozaične kraške kulturne krajine, kjer velja za brinovje ekstenzivna paša in/ali selektivno čiščenje drugih lesnih vrst, za travišča pa veljajo varstveni ukrepi diferencialno za travnike in diferencialno za pašnike. Travniki ne smejo biti gnojeni, pokošeni pa morajo biti enkrat do dvakrat letno. Ohranjati se mora obstoječa struktura (kamniti zidovi, mejice). Pašniki morajo biti v ekstenzivni paši, ker pa je možnost za to mala, jih je treba ročno očistiti lesnih vrst vsaj vsake dve leti.

5.217.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je razvoj živinoreje in ovčjereje ter trženje lokalnih kraških produktov. Praksa z italijanske strani meje kaže, da je to lahko rentabilno.

5.217.6 Ocena zanesljivosti virov

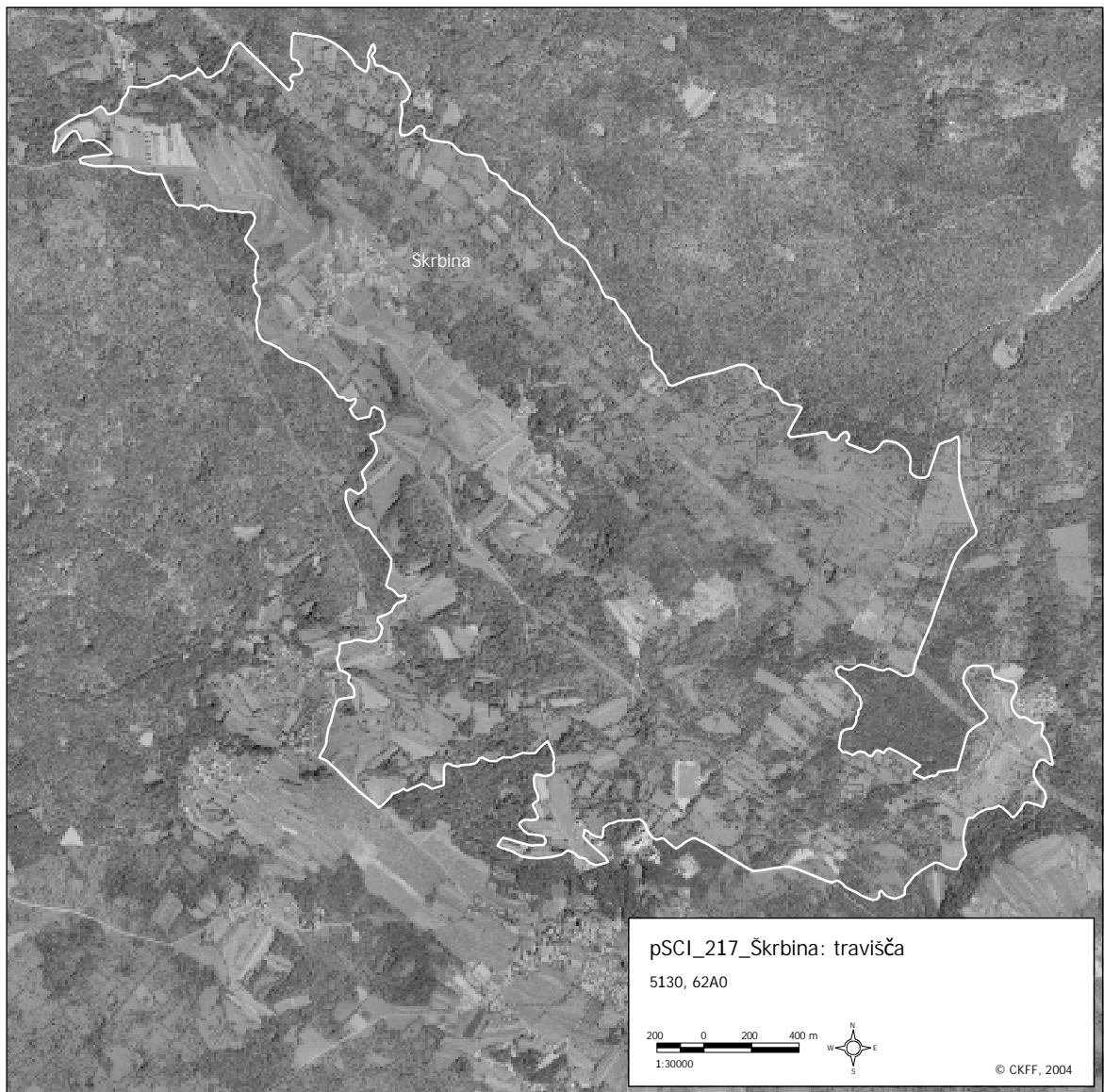
Viri so zanesljivi.

5.217.7 Dodatni viri

/

5.217.8 Geografski oris območja

Območje obsega travišča sverozahodno od Škrbine do Šibelij, proti jugovzhodu pa poteka nad Komnom do Malega dola.

Slika 5.217: Obris območja pSCI.

5.218 Španov vrh

Mitja KALIGARIČ

5.218.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Območja kislih ekstenzivnih travnišč (deloma smučišč) na skrilavcih v montanskem pasu - ta situacija je v Sloveniji redka. Posledica so dobro namočeni, hladni in kislji bujni travniki, deloma volkovja, deloma druge zakisane oblike. Pomenijo tudi rastišča naravovarstveno pomembnih rastlin, kot so: navadna arnika (*Arnica montana*), rožnati gadnjak (*Scorzonera rosea*), navadna pogačica (*Trollius europaeus*), gorski narcis (*Narcissus radiiflorus*). V regiji je razvito planinarjenje in pohodništvo in s tem interes po ohranjanju pestrih travnišč, križa pa se z interesom razvoja smučarskega turizma, ki zahteva večje površine in novo infrastrukturo.

5.218.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6230*	B	A	B	B	DPRIOR	

5.218.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6230*	102	košnja	B	+	40	da	ne	
	120	gnojenje	A	-	10	da	ne	
	403	razpršena urbanizacija	C	-	5	da	ne	
	600	strukture namenjene turizmu in preživljanju prostega časa	B	-	15	da	ne	
	602	smučišča	A	-	20	da	ne	
	609	druge pristočasne in turistične aktivnosti	B	-	5	da	ne	
	626	turno (ali neorganizirano) smučanje	C	0	5	da	ne	
	952	evtrofikacija	B	-	20	da	ne	

5.218.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Za nardetalne in sorodne kisle oligotrofne travnike velja, da ne smejo biti gnojeni, umetno zasneževani in da so košeni - glede na nadmorsko višino - le enkrat na leto. Predvsem je nevarnost sprememba v smučišče in evtrofikacija. Za mezotrofne mezofilne travnike velja, da morajo ostati v zmerno intenzivni rabi, zmerno pognojene in košeni dvakrat do trikrat na leto, odvisno od sezone. Najbolj dragoceni so ovršni predeli, ki so najbolj suhi in oligotrofni in kjer je tudi rastišče rožnatega gadnjaka (*Scorzonera rosea*).

5.218.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Predlagamo ekstenzivno pašo ali košnjo, lahko tudi turno smuko, smučišča, vendar v obstoječem obsegu. Razvijalo naj bi se planinarjenje, pohodništvo, turna smuka kot doslej, smučišča pa bi ostala v obstoječem obsegu.

5.218.6 Ocena zanesljivosti virov

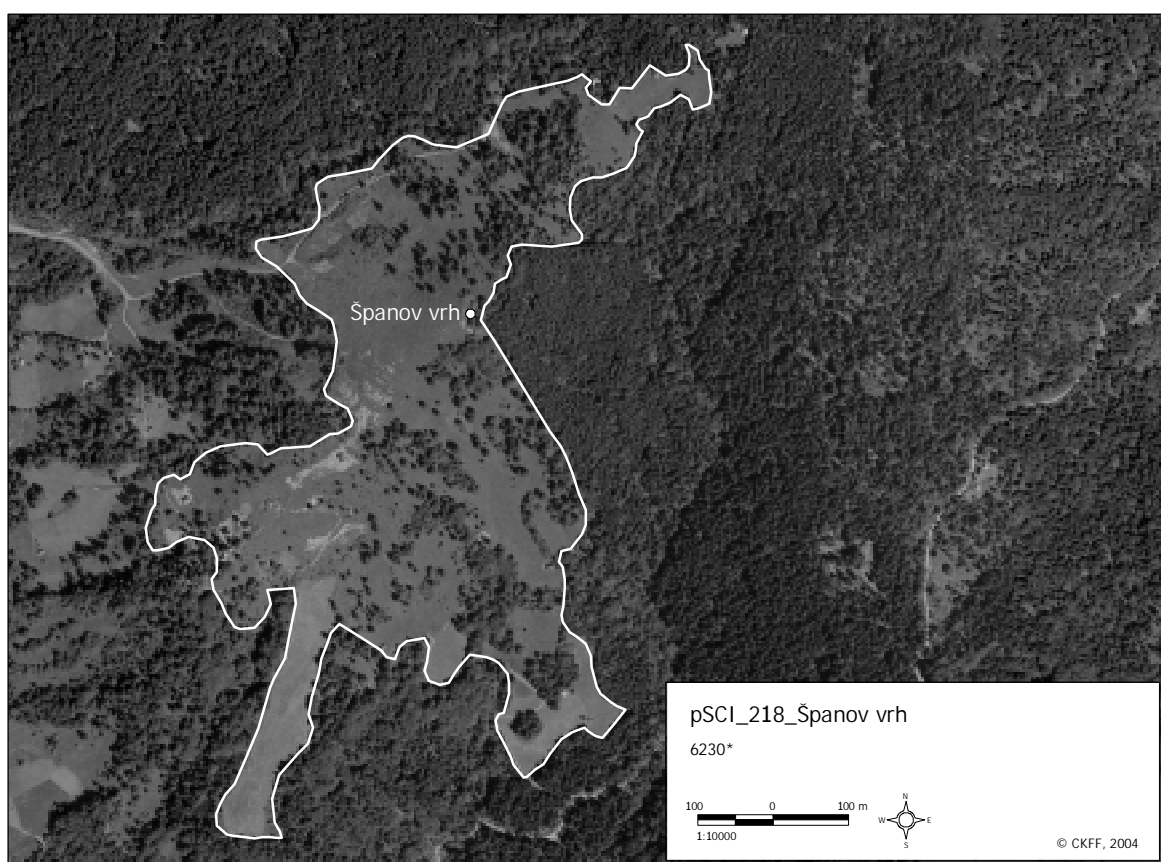
Viri so zanesljivi, osebno poznavanje območja v zadnjih letih.

5.218.7 Dodatni viri

/

5.218.8 Geografski oris območja

Območje sledi negozdnim površinam na višji nadmorski višini. Smučišče Črni vrh-Španov vrh nad Jesenicami.

Slika 5.218: Obris območja pSCI.

5.219 Štatenbersček: ribniki

Branka TRČAK

5.219.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ribnika Štatenbersček in Štepihovec sta najbolj vzhodna v verigi ribnikov na enem od desnih pritokov potoka Ličenca, ki se zahodno od Poljčan izteka v reko Dravinjo. Skupaj z ribnikom Polšak, ki leži bolj zahodno tvorita pester mozaik habitatnih tipov, od potoka z jelševimi sestoji, močvirja ob ribnikih, do manjših povirij v stranskih dolinicah. V ribniku se je razvila vegetacija plavajočih in potopljenih rastlin, kot so plavajoči dristavec (*Potamogeton natans*), bleščiči dristavec (*P. lucens*), razkremenolistna vodna zlatica (*Ranunculus circinatus*). V močvirskih sestojih v okolici najdemo mesnordečo (*Dactylorhiza incarnata*) in majsko prstasto kukavico (*D. majalis*), kljunasti (*Carex rostrata*), mehurjasti (*C. vesicaria*) in lisičji šaš (*C. vulpina*) ter vodno preslico (*Equisetum fluviatile*).

5.219.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3150	A	C	B	A	DKOMP	

5.219.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3150	110	uporaba pesticidov	B	-	100	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	100	ne	da	
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	B	-				potencialno
	952	eutrofikacija	B	-	50	da	da	

5.219.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Ekstenzivno ribogojstvo. Kmetijska dejavnost v okolici mora upoštevati blažilni pas ribnika. Preprečiti je potrebno zasipavanje in odlaganje odpadkov na območju celotne doline.

5.219.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Dosedanja raba. Iz okolice je potrebno preprečiti spiranje gnojil (rastlinskih hranil) in pesticidov na območje celotne verige ribnikov. Za vitalnost ribnika je pomembno ugodno stanje vode iz više ležečih ribnikov in potoka, iz katerega se napaja.

5.219.6 Ocena zanesljivosti virov

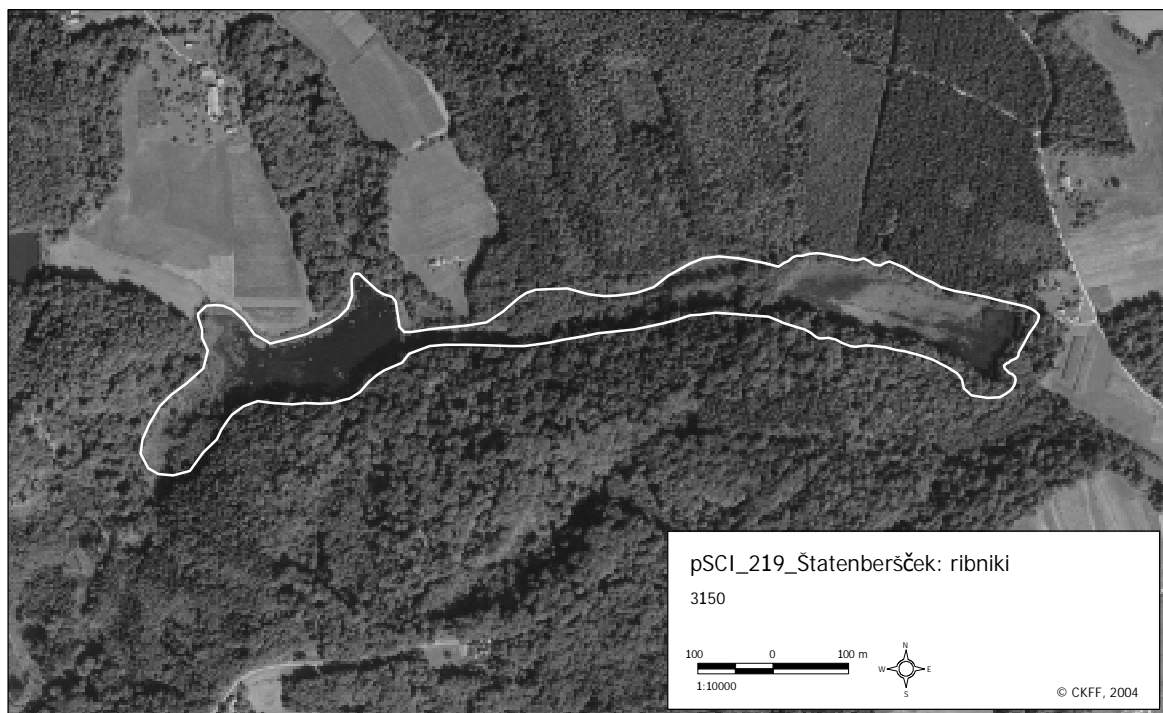
Na območju ribnikov je bila maja leta 2001 popisana flora (avtorja Branka Trčak in Nejc Jogan, podatkovna zbirka CKFF).

5.219.7 Dodatni viri

Šalamun A. & M. Bedjanič, 2001. Študentski terenski dan v dolini Ličence pri Poljčanah. Erjavecia 12: 5-8.

5.219.8 Geografski oris območja

Ribnika ležita SV od vasi Jernej pri Ločah.

Slika 5.219: Obris območja pSCI.

5.220 Šturmovci

Mitja KALIGARIČ

5.220.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Gre za naravovarstveno visokovredno območje, enega zadnjih ostankov gozdnih travnikov (»wooded meadows«) v Sloveniji, »otok« na Dravi s pestro zgodovino rabe, mozaično strukturo, neposeljenostjo zaradi periodičnih poplav, s številnimi vrednotami nežive narave (studenčnice, prodišča) itd. K visoki vrednosti območja prispevajo tudi trije kvalifikacijski habitatni tipi, ki so predmet te ocene, čeprav je pomen Šturmovcev, kot rečeno, večji.

5.220.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3150	B	C	B	B	/	
6110*	C	C	B	B	DPRED	
6210*	A	B	B	A	DPRED	

5.220.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3150	100	obdelovanje zemlje	B	-	2	da	da	
	110	uporaba pesticidov	B	-	5	da	da	
	120	gnojenje	B	-	2	da	da	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	B	-	2	da	ne	
	700	onesnaževanje	B	-	2	da	ne	
	952	evtrofikacija	B	-	5	da	ne	
6110*	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	5	da	ne	
	302	odvzem materiala z obale	A	-	2	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	5	da	ne	
	703	onesnaževanje prsti	C	-	10	da	da	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	2	da	ne	
	800	zasipavanje, izsuševanje	A	-	3	da	ne	
	803	zasipavanje jarkov, prekopov, mlak, ribnikov, močvirij, glinokopov ali gramoznic	A	-	5	da	da	
	810	izsuševanje	B	-	5	da	da	
	820	odstranjevanje sedimentov (blata, peska...)	A	-	5	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	5	da	ne	
6210*	952	evtrofikacija	B	-	2	da	ne	
	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	20	da	ne	
	102	košnja	B	+	20	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	20	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	15	da	ne	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	C	-	5	da	ne	
950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	5	da	ne		

5.220.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Varstvene usmeritve so naravnane glede na habitatne tipe, ki jih ohranjamo: prodišča zahtevajo kolikor toliko aktivno rečno dinamiko, jezerca obstoječi hidrološki režim brez dodatnega onesnaževanja in eutrofikacije, najbolj kočljivi pa so suhi travniki, delno prisotni kot gozdni travniki. Ti so vrhunskega pomena za državo, saj s tem ohranjamo ne le kvalifikacijske habitatne tipe, pač pa reliktno obrečno kulturno krajino, arhaični ostanek sožitja človeka in narave v poplavnem pasu, ki je - spominjajoč na angleški park - tudi velikega kulturnega pomena. Priporočamo odkup in pazljivo načrtovano gospodarjenje s strani upravljalca.

5.220.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Naravoslovni turizem, rekreacija in sprehodništvo za mesto Ptuj, učne poti (ena že obstaja!) ipd. Priporočamo umikanje neproduktivnih njiv koruze z območja in košnjo na večji površini, kot je v današnjem obsegu.

5.220.6 Ocena zanesljivosti virov

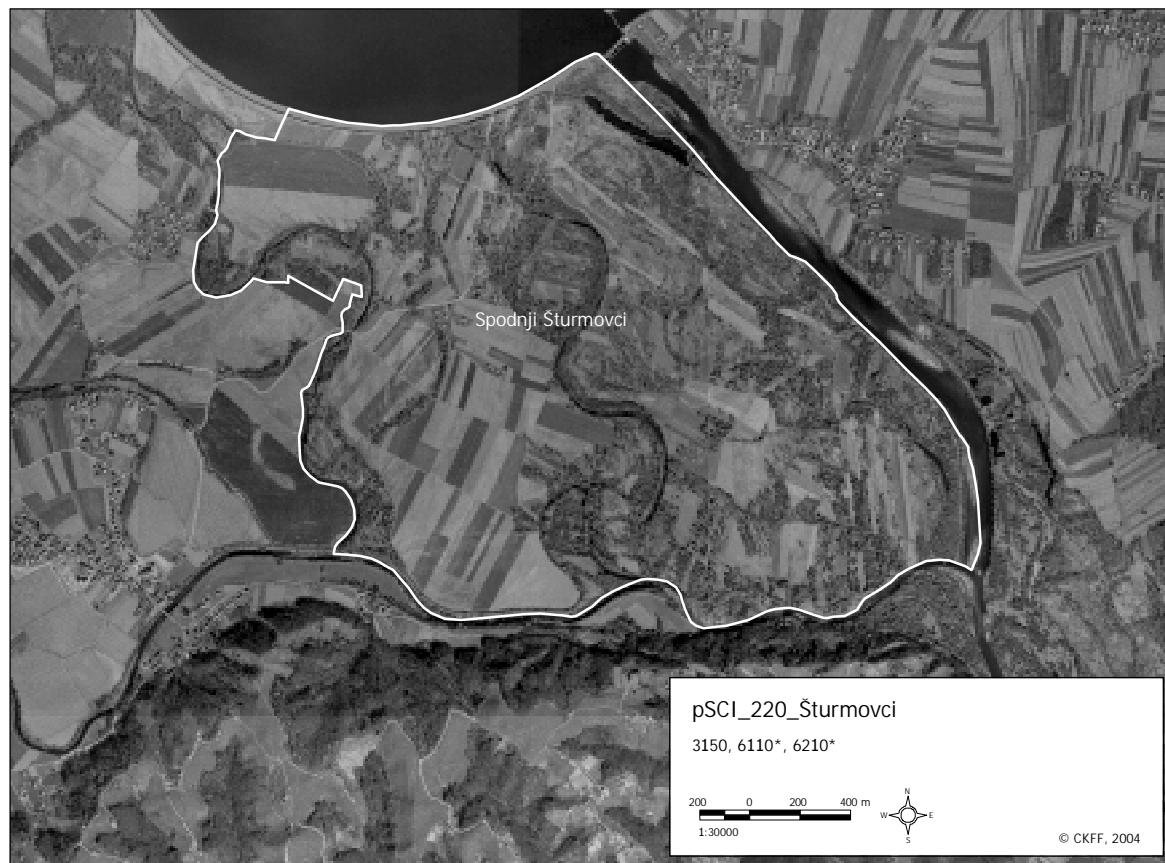
Območje je dobro poznano in večkrat obiskano v zadnjih letih.

5.220.7 Dodatni viri

/

5.220.8 Geografski oris območja

Sledi trikotniku Drava-kanal-Dravinja in neposeljeni del, ki predstavlja bistveni del KP Šturmovci.

Slika 5.220: Obris območja pSCI.

5.221 Tomačevski in Jarški prod

Nejc JOGAN

5.221.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

V rahlem okljuku Save je na njenem levem bregu južno od Črnuč in Šentjakoba razvit zanimiv mozaik travniških in gozdnih združb, ki se je razvil na nekdanjih Savskih prodiščih in ga sestavljajo različne združbe vse od najmlajših pionirskih združb zeli tik ob Savi, preko različnih oblik polsuhih travniških združb, do grmišč in različnih tipov gozda vključno s klimaksnimi sestoji hrastovega gabrovja. Kljub neposredni bližini urbanih središč je narava na tem območju presenetljivo dobro ohranjena, z ustreznim sonaravnim vzdrževanjem pa bi bilo stanje moč še popraviti, saj se predvsem številne travniške parcele zaradi opuščanja košnje že zaraščajo. Na najbolj plitvih tleh, ki so posledica nedavne erozije ali pa se na njih še ni ravila dovolj debela plast prsti, so večinoma fragmentarno razvite združbe zveze *Alyso-Sedion albi*.

5.221.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
3220	B	C	C	C	/	
6110*	B	C	B	B	DPRIOR	
6210	B	C	B	B	/	

5.221.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
3220	110	uporaba pesticidov	C	-	100	ne	da	
	120	gnojenje	C	-	100	ne	da	
	220	športni ribolov	B	-	30	da	ne	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	TO	da	da	TO - težko oceniti; potencialno
	302	odvzem materiala z obale	B	-	TO	da	da	TO - težko oceniti; potencialno
	501	steze, poti, kolovozi	B	-	20	da	ne	
	701	onesnaževanje voda	B	-	100	ne	da	
	852	sprememba strug tekočin voda	B	-	100	da	da	
	910	naravno zasipavanje z naplavinami	A	+	100	da	ne	
943	posedanje, zdrs pobočja	C	-	10	da	ne		
6110*	110	uporaba pesticidov	C	-	100	ne?	da	
	120	gnojenje	C	-	100	ne	da	
	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-/+	100	da	da	1
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	10	da	da	
	501	steze, poti, kolovozi	B	+/-	20	da	ne	
	700	onesnaževanje	C	-	100	da	da	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-/+	20	da	ne	2
	900	erozija	C	+	10	da	ne	
	941	poplave	C	+	TO	da	da	TO - težko oceniti
	950	razvoj (sukcesija) biocenoza	B	-	100	da	ne	
	952	eutrofikacija	C	-	100	da	da	
	954	invazija rastlinske ali živalske vrste	B	-	100	da	ne	3
971	kompeticija	C	-	100	da	ne		

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6210	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	100	da	ne	opusčanje
	102	košnja	B	+	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	TO	da	da	TO - težko oceniti
	120	gnojenje	B	-	TO	da	da	TO - težko oceniti
	150	komasacije ipd.	B	-	TO	da	ne	TO - težko oceniti: potencialno
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	C	-	TO	da	ne	TO - težko oceniti: 4
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	10	da	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	20	da	ne	
	703	onesnaževanje prsti	C	-	100	da	da	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	20	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	100	da	ne	
971	kompeticija	C	-	100	da	ne	zaraščanje	

- 1) Posledica opuščenega divjega kopanja peska in proda so suha gola prodnata tla, kakršna se ob ohranjeni rečni dinamiki lahko razvijejo na najvišjih in suhih delih prodišč, na njih pa se lahko bogato razvijejo združbe zveze *Alyso-Sedion*. Pretirano in predvsem urejeno («sanirano») izkopavanje proda razvoja teh združb praviloma ne dopušča.
- 2) Zmerna pohojenost prodnatih in peščenih tal pomeni motnjo, ki preprečuje razvoj poznejših sukcesijskih stadijev in v resnici lahko koristi ohranjanju pionirskih združb zveze *Alyso-Sedion albi*.
- 3) Pionirske rastlinske združbe so zelo ugodna rastišča tudi za širjenje številnih neofitskih rastlinskih vrst (npr. *Matricaria discoidea*, *Sporobolus neglectus*, *S. vaginiflorus*...), ki lahko z množičnim pojavljanjem v celoti spremenijo strukturo vegetacije in izpodrinejo avtohtone vrste.
- 4) Odstranjevanje mejic in grmovja neposredno na polsuha travišča nima vpliva, pomeni pa negativno spremembo mozaičnosti habitatnega tipa, in je pogosto povezano s komasacijami ali podobnimi posegi.

5.221.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Obsavska prodišča z dobro ohranjeno naravno in polnaravno vegetacijo, ki jo kolikor toliko v ugodnem stanju vzdržuje tradicionalna raba, so odlična naravoslovna učilnica v neposredni bližini Ljubljane. Zato je njihovo ohranjanje toliko bolj pomembno, saj lahko služijo kot preizkusni poligon za metode trajnostnega vzdrževanja, hkrati pa so kot učni in vzgojni objekt na dosegu prebivalcem mesta in primestnih naselij. Pomen ohranjanja trajnostne rabe obsavskih prodišč je toliko večji, ker so najpomembnejša zajetja pitne vode na tem območju prav v prodnatih globinah pod Savo.

Območje je potrebno opremiti z ustreznimi opozorili in razlagalnimi tablami, natančno je potrebno regulirati in nadzorovati trajnostno rabo za vsak habitatni tip posebej, nujno je preprečevati divjo urbanizacijo in vrtičkarstvo ter po drugi strani odlaganje odpadkov na »zapusčenih« krajih pSCI območja.

5.221.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Kolikor je le mogoče, je potrebno dovoljevati rečni dinamiki preoblikovanje prodišč in bregov, s čimer se ohranjajo ugodne razmere za razvoj najzgodnejših sukcesijskih faz zaraščanja prodišč, na starih prodiščih pa je potrebno travnate površine z vsaj enkrat letno košnjo vzdrževati v ugodnem stanju. Prva košnja je lahko šele junija, vsekakor po tem, ko večina zgodnjepoletnih travniških rastlinskih vrst že plodi, seno je potrebno posušiti na travnikih, druga košnja ni obvezna. Popolnoma je potrebno preprečiti dosejevanje ali gnojenje travnikov. Dostop z motornimi vozili na območje pSCI je potrebno preprečiti in ga omogočiti le za nujna vzdrževalna dela lastnikom parcel, urediti in z ustreznimi smerokazi opremiti pa je potrebno mrežo poti za pešče in kolesarje. Predvsem območja z ravitimi združbami zveze *Alyso-Sedion albi* je potrebno stalno spremljati in po potrebi z nadzorovanimi mehanskimi motnjami ustvarjati nove ustrezne razmere za razvoj teh združb.

5.221.6 Ocena zanesljivosti virov

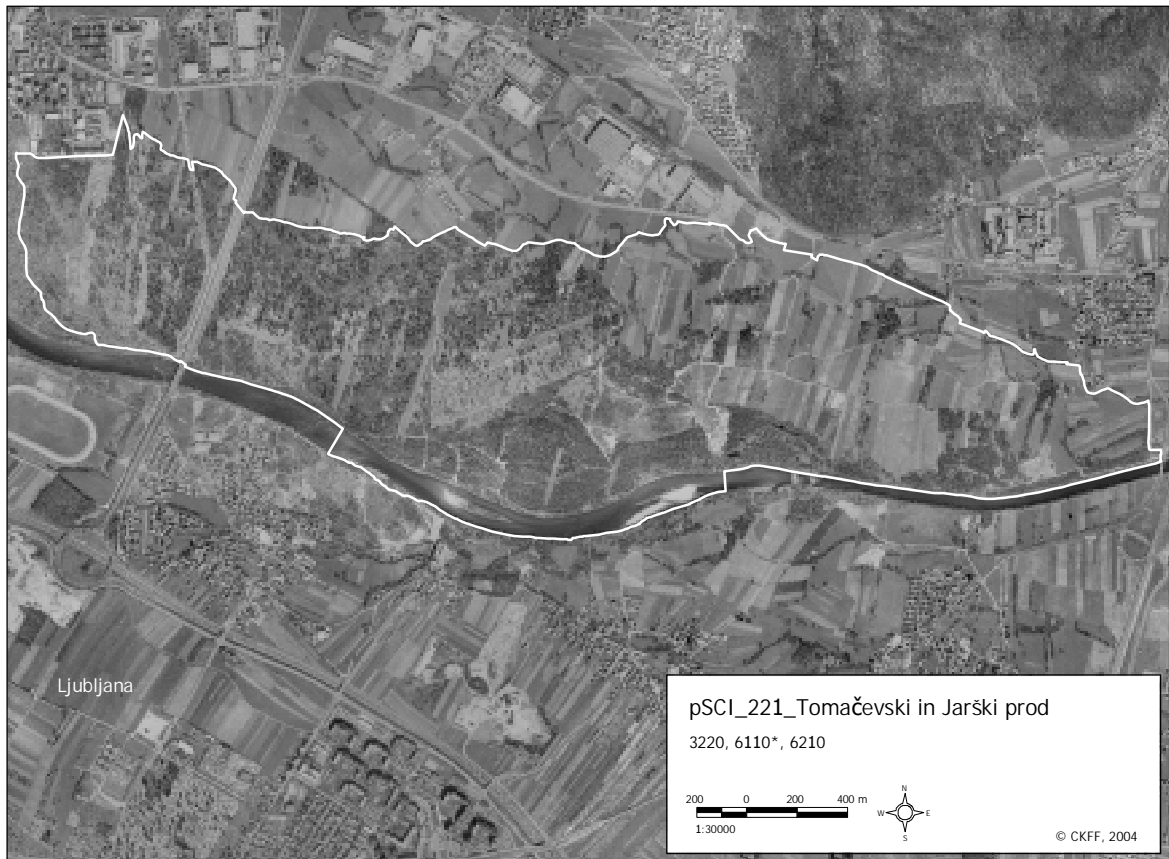
Opisi temeljijo na recentnih podatkih.

5.221.7 Dodatni viri

/

5.221.8 Geografski oris območja

Območje sega na zahod skoraj do levega brega Save pri Ježici, na zahodu do Šentjakobskega mosta čez Savo, na jugu ga v glavnem omejuje struga reke Save, proti severu pa sega do industrijske cone Črnuč, Broda in Mlak.

Slika 5.221: Obrisi območja pSCI.

5.222 Topol: travišča

Nejc JOGAN

5.222.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Polhograjsko hribovje je eno od boljše ohranjenih območij narave v neposrednem zaledju Ljubljane. Predvsem plosni travniki v montanskem pasu, ki v okolici Topola tvorijo obsežen kompleks, so dobro znani po svojem vrstnem bogastvu, ki ga je stoletja dolgo vzdrževala trajnostna raba. Tudi nekoliko bolj uravnani travniki, ki so lažje dostopni z mehanizacijo in zato tudi pogosteje košeni in gnojeni, so še vedno vrstno zelo bogati in bi jih z ustrežno rabo zlahka povrnili v še boljše stanje.

5.222.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6210*	A	B	A	A	DPRIOR	
6510	A	B	A	A	/	

5.222.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6210*	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	ne	da	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	100	da	da	opusčanje
	102	košnja	B	+	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	10	ne	da	
	120	gnojenje	B	-	30 (GO)	da	da	GO - groba ocena
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	C	-	TO	da	ne	TO - težko oceniti; potencialno
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	10	ne	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	20	da	ne	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	10	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	50 (GO)	da	ne	GO - groba ocena; zaraščanje
971	kompeticija	C	-	50 (GO)	da	ne	GO - groba ocena; zaraščanje	
6510	100	obdelovanje zemlje	A	-	30	da	da	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	30	da	da	
	102	košnja	A	+	100	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	C	-	10	da	da	
	120	gnojenje	A	-	100	da	da	
	151	odstranjevanje mejic in grmovja	A	-	TO	da	ne	TO - težko oceniti
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	10	ne	da	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	0	10	da	ne	
	720	pohojenost, pretirana raba	B	-	10	da	ne	
952	evtrofikacija	B	-	100 (GO)	da	da	GO - groba ocena; zaradi gnojenja	

5.222.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Zavest o visoki naravovarstveni vrednosti vrstno bogatih travnikov je pri ljudeh še zelo nizka, zato je potrebno turistično močno obiskana območja, kot je tudi pSCI, izkoristiti v vzgojne namene. Na številnih poteh je potrebno urediti table z opisi in opozoriti, kateri so glavni dejavniki, ki omogočajo ohranjanje tega habitatnega tipa oz. vplivajo na njegov propad. Ob tem je seveda pomembno preusmeriti splošno razmišljanje o škodljivosti nabiranja cvetja in koristnosti gnojenja, ki sta v človeški miselnosti zelo zakoreninjena.

5.222.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Bistvena za trajnostno rabo je redna košnja brez ali s čimmanj dognojevanja. Prva košnja naj bo v visokem poletju, ko večina travniških rastlin že semeni, druga ji lahko sledi pozno jeseni, a ni obvezna. Pomembno je sušenje sena na travnikih in odstranjevanje, preprečiti pa je potrebno tako opuščanje košnje kot tudi dosejevanje ali redno gnojenje.

5.222.6 Ocena zanesljivosti virov

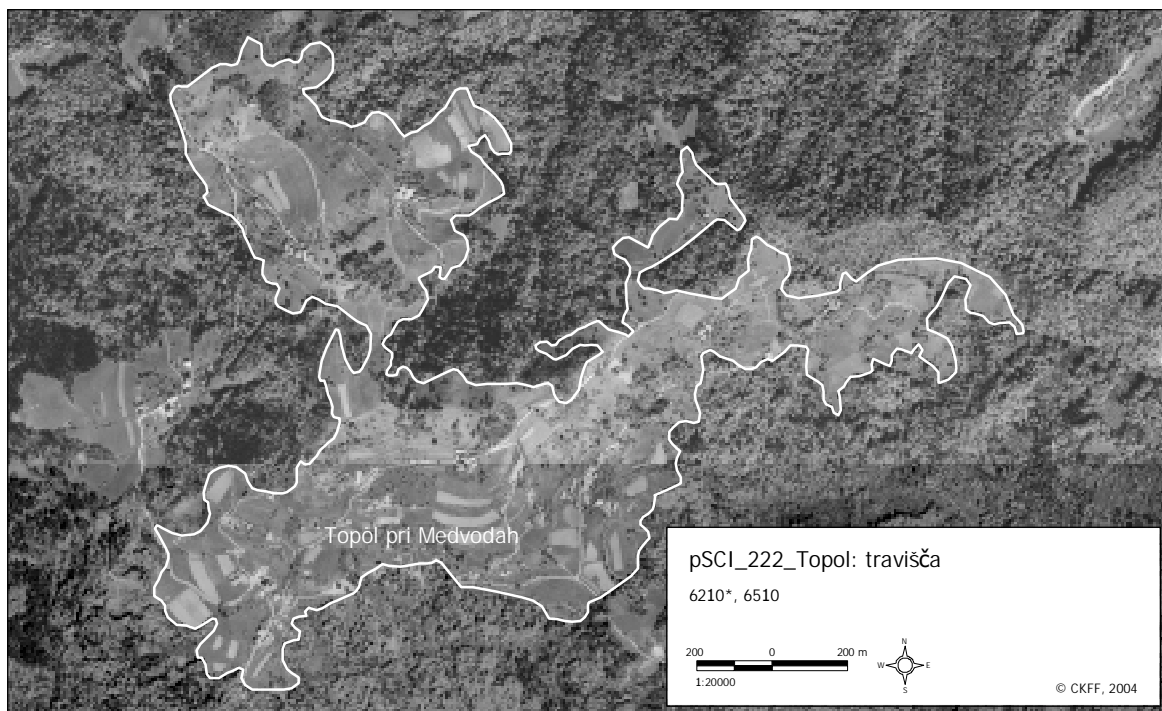
Opisi temeljijo na recentnih podatkih.

5.222.7 Dodatni viri

/

5.222.8 Geografski oris območja

Območje sega proti severu do Svetega Jakoba, severovzhodno do severozahodnih pobočij pod Jetrbenkom, vzhodno do travšč v okolici Dobja, južno do ceste Toško Čelo-Topol-Hrastenice, zahodno pa do travšč v zahodnem delu vasi Topol. Nadmorska višina 600-806 m.

Slika 5.222: Obrisi območja pSCI.

5.223 Trenta: Zadnjica: melišča

Nejc JOGAN

5.223.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Na severnih pobočjih pod Velikim Vršovcem se skoraj do dna doline Zadnjice, do približno nadmorske višine 700 m, raztezajo obsežna melišča.

5.223.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
8160*	A	B	A	A	DPRIOR	

5.223.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
8160*	501	steze, poti, kolovozi	c	-	10	ne	da	

5.223.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Nekatera najbolj ohranjena in najlaže dostopna melišča, ki imajo poleg tega tudi dobro razvito rastje, bi kot tipičen primer naravovarstveno pomembnega objekta, kazalo predstaviti v vzgojne namene. Prav melišča so namreč eden tistih objektov, pri katerih moramo varovati dinamiko naravnih procesov, ki sicer občasno povzročijo lokalno uničenje meliščne vegetacije, a le z mozaično raznolikostjo rastišč omogoča ohranjanje vseh razvojnih faz pionirske meliščne vegetacije. Podobno velja za prodišča, ki pa so še precej bolj pod pritiskom ekonomskega izkoriščanja. Melišča v Zadnjici gotovo niso med najbolj obiskanimi, zato so s svojo odmaknjenostjo že sama po sebi bolj zavarovana od nekaterih laže dostopnih.

5.223.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Edina trajnostna raba melišč je lahko opazovanje in obiskovanje obrobja.

5.223.6 Ocena zanesljivosti virov

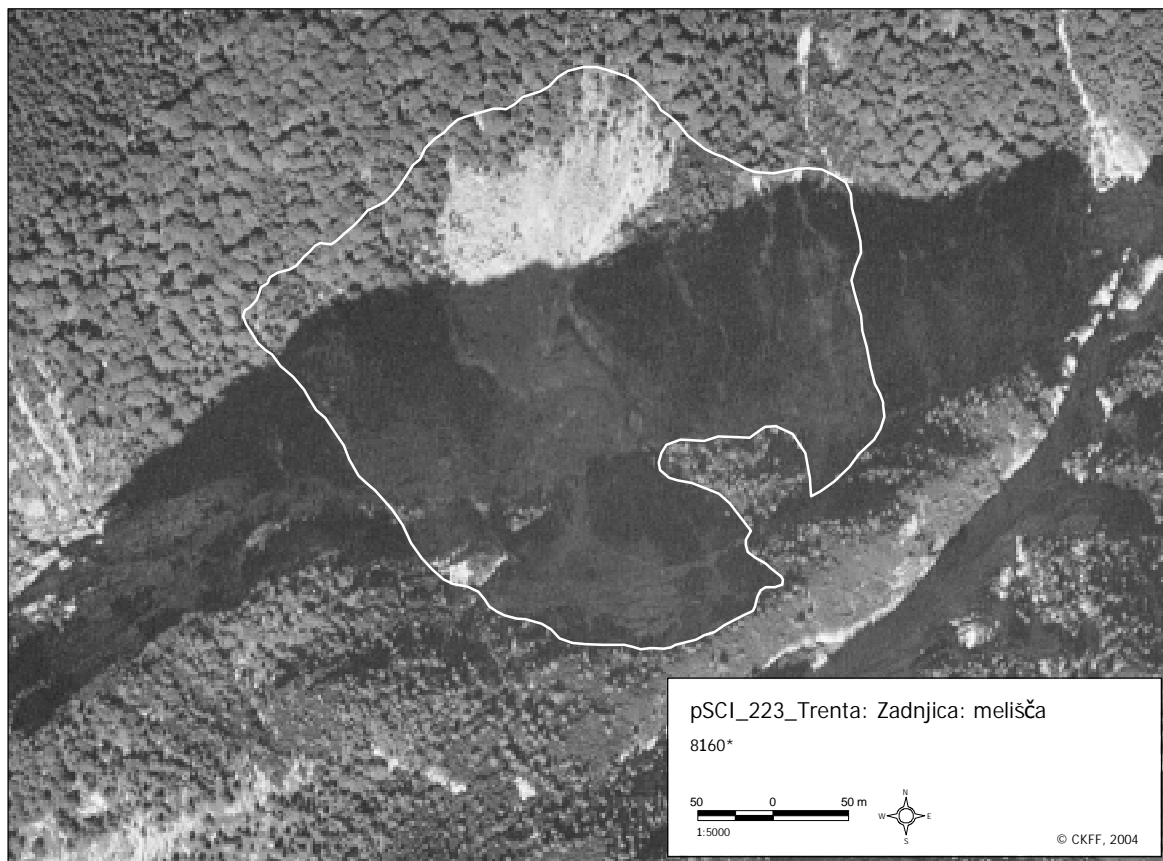
Recenetni terenski podatki.

5.223.7 Dodatni viri

/

5.223.8 Geografski oris območja

Melišča so razvita na severnih pobočjih pod Velikim Vršovcem nad dolino Zadnjice.

Slika 5.223: Obris območja pSCI.

5.224 Tribučje-Marindol: travišča

Mitja KALIGARIČ

5.224.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Območje predstavlja vzhodni predel Bele krajine med naseljema Tribučje in Marindol. Poleg precejšnjega števila njiv se na tem kraškem območju nahajajo tudi številni travniki in pašniki. Pred desetletji, ko se je še uporabljal tradicionalni in ekstenzivni način kmetovanja, so se na tukajšnjih močno spranih in zakisanih akričnih tleh razvili sestoji travišč, ki predstavljajo poseben tip zakisanih mezobrometalnih travišč. Do danes se jih je ohranil le še zelo majhen delež, saj so v večini z gnojenjem spremenjena v intenzivne travnike (kjer so bila tla dovolj globoka, da se je to splačalo) ali pa so bila opuščena in se zaraščajo.

5.224.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6210*	B	B	B	B	DPRIOR	

5.224.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6210*	100	obdelovanje zemlje	C	-	50	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	20	da	ne	
	102	košnja	B	+	25	da	ne	
	110	uporaba pesticidov	B	-	5	da	ne	
	120	gnojenje	B	-	15	da	ne	
	140	paša	C	+	20	da	ne	
	141	opuščanje paše	B	-	3	da	ne	
	180	požiganje	C	+	15	da	ne	
	400	urbanizacija, poseljevanje	B	-	1	da	ne	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	1	da	ne	
950	razvoj (sukcesija) biocenoze	B	-	20	da	da		

5.224.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Za ohranitev vitalnih mezobrometalnih travnikov in pašnikov je pomembna nadaljnja ekstenzivna raba - košnja in/ali paša brez dognojevanja. Številne površine se zaradi opuščanja nege hitro zaraščajo, zato bo potrebno poskrbeti za odstranjevanje lesnih vrst in nato vzpostaviti ponovno redno rabo, v kolikor bi želeli povečati delež teh redkih ekstenzivnih travišč.

5.224.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Razvijati rekreacijsko-turistično vlogo pokrajine zaradi njenih naravnih lepot (npr. Kolpa), kulturne krajine, ljudskih običajev. Sonaravno živinorejo, podprto s subvencijami, je potrebno spodbujati tudi s trženjem lokalnih mlečnih produktov, kmečkega turizma ipd.

5.224.6 Ocena zanesljivosti virov

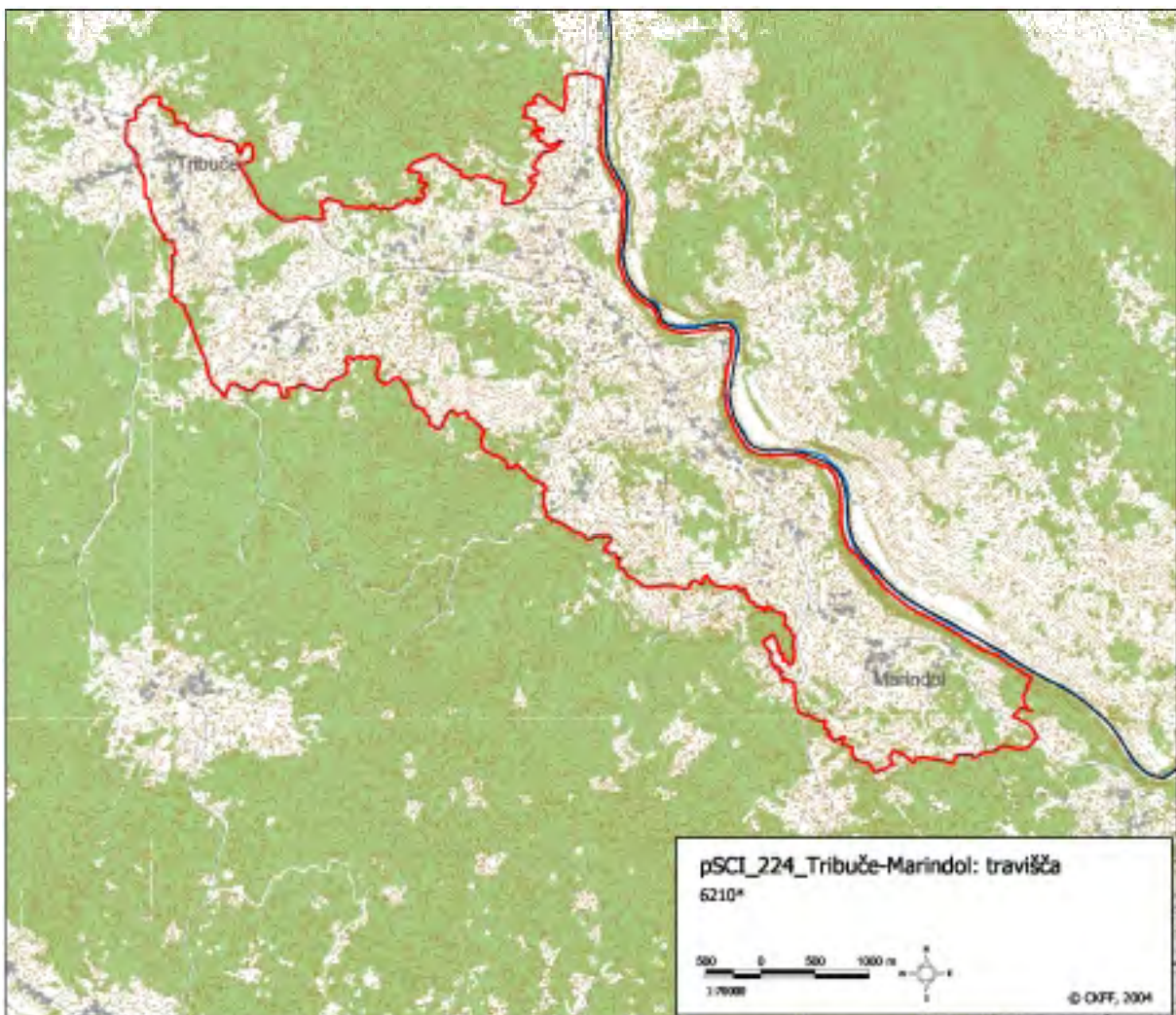
Na območju je potekalo proučevanje suhih travišč v letih 1998-2000 (Kaligarič et al. 2003).

5.224.7 Dodatni viri

Kaligarič, M., A. Seliškar & P. Veen, 2003. Grasslands of Slovenia. Society for Natural History in Slovenia & Royal Dutch Society for Nature Conservation. European Grasslands Report Nr. 5. 86 pp.

5.224.8 Geografski oris območja

Negozdnato območje med naseljema Tribuče in Marindol.

Slika 5.224: Obris območja pSCI.

5.225 Trnovski gozd: Govci nad dolino Trebuščice

Tone WRABER

5.225.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Severozahodni del Trnovskega gozda je strmo, nemalokrat kar prepadno odlomljen v dolino Trebuščice. Mikroreliefna razgibanost, z njo povezana ekološka raznovrstnost in florna zgodovina so omogočile fitogeografsko zelo raznovrstno floro, v kateri sicer prevladujeta srednjeevropski in alpski, ne manjkata pa tudi južноеvropski in celo montanskomediteranski florni element. V rastlinskih združbah se mešajo alpske vrste, ki so se tod naselile v pleistocenu, z bolj termofilnimi južноеvropskimi in montanskomediteranskimi, priseljenimi v toplejših poledenodobnih obdobjih. Pojavljajo se reliktni, mnogokrat geološko stare vrste različnega izvora (npr. seelosov sršaj *Asplenium seelosii*), a tudi nekateri endemiti ali subendemiti, tudi ti genetsko različni, kakršni so hladnikovka (*Hladnikia pastinacifolia*), zoisova zvončica (*Campanula zoysii*) in kranjski jeglič (*Primula carniolica*) ter volnata lepnicca (*Silene veselskyi* subsp. *veselskyi*). Območje je večinoma prvobitno in zato nadvse primerno za varstvo na evropskem nivoju. Najvišji naravoohranjevalni pomen imajo tudi gozdne združbe, med katerimi je v več pogledih posebno pomembno črno borovje (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*).

5.225.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6170	A	C	A	A	DODG DKOMP	<i>Caricetum firmae</i> s. lat.
8210	A	A	A	A	DODG DKOMP	1

1) *Potentilletum caulescentis asplenietosum seelosii*, *Primulo carniolicae-Potentilletum caulescentis*, *Potentillo clusianae-Campanuletum zoysii* var. geogr. *Primula carniolica*

5.225.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6170	900	erozija	C	-	5	da	NR	NR- ni relevantno; posledica gozdnih požarov
	948	naravni požari	B	0	100	da	ne	

Območje je v glavnem težko dostopno, in tako ni podvrženo nobenemu pojavu ali dejavnosti ali pa je ta neznatna. Večkrat se pojavljajo gozdni požari, ki negativno vplivajo na rodovitnost gozdnih tal, poveča pa se kamnitost površja. Vendar pa požari prizadenejo predvsem gozdne združbe in zato, vsaj občasno, celo povečujejo rastne možnosti za negozdne.

5.225.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Narava območja ne daje možnosti za kakšne večje varstvene usmeritve, pomembne pa so naravoohranjevalne, raziskovalne in izobraževalne funkcije ter nadzor nad stanjem.

5.225.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba izhaja iz varstvenih usmeritev.

5.225.6 Ocena zanesljivosti virov

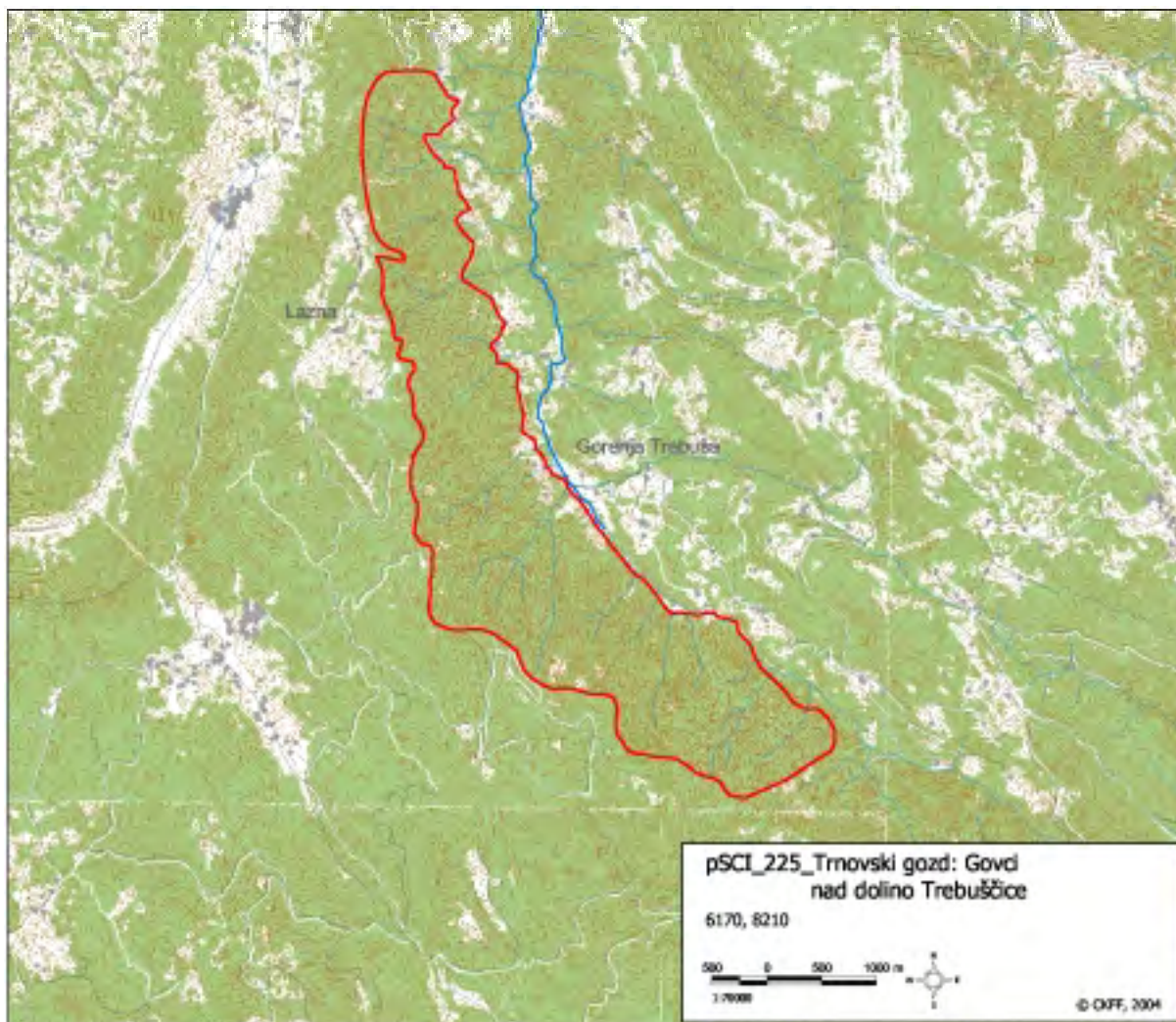
Območje je kljub obsežnosti floristično in vegetacijsko dobro znano, zlasti po raziskavah in objavah I. Dakskoblerja iz zadnjega desetletja. Pomanjkljiva pa je (zlasti fitocenološka) vednost o najbolj severnem delu območja (južno od Kobilice).

5.225.7 Dodatni viri

- Dakskobler, I., 1998. Vegetacija gozdnega rezervata Govci na severovzhodnem robu Trnovskega gozda (zahodna Slovenija). V: J. Diaci (ured.), Gorski gozd, Zbornik referatov, str. 269-301 (XIX. gozdarski študijski dnevi 26-27 marec 1998). Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- Dakskobler, I., 1999. Contribution to the knowledge of the association *Fraxino orni-Pinetum nigrae* Martin-Bosse 1967. *Wissenschaftliche Mitteilungen aus dem Niederösterreichischen Landesmuseum* 12: 25-52.
- Urbančič, M. & I. Dakskobler, 2001. Spremembe talnih razmer in rastlinske sestave v gozdovih črnega bora in malega jesena (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*) ter bukve in dlakavega sleča (*Rhododendro hirsuti-Fagetum*) po požaru. *Zbornik gozdarstva in lesarstva, Ljubljana* 66: 95-137.

5.225.8 Geografski oris območja

Območje obsega severozahodni del Trnovskega gozda med njegovim vzhodnim-severovzhodnim robom in laže dostopnim svetom nad naselji na levem bregu Trebušnice. Obsega skalnat, v manjši meri travnat, v največji pa gozdnat svet.

Slika 5.225: Obris območja pSCI.

5.226 Velika planina

Nejc JOGAN

5.226.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Območje Velike Planine v Kamniških Alpah predstavlja enega od največjih sklenjenih travnatih območij v gornjem montanskem in subalpinskem pasu, ki je rezultat nekdanjega planšarstva, zaradi katerega so že davno izkrčili gozd in ruševje. Danes je zaradi lahke dostopnosti in bližine urbanih središč območje pod velikim pritiskom uničujočega turizma, vendar je v veliki meri še vedno dobro ohranjeno. K temu prispeva tudi ohranjanje pašništva.

5.226.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6520	A	B	B	A	/	

5.226.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6520	100	obdelovanje zemlje	C	-	10	da	ne	
	101	sprememba kmetijske prakse	A	-	100	da	ne	opusčanje paše
	102	košnja	A	+	20?	da	ne	
	140	paša	A	+/-	100	da	ne	
	141	opusčanje paše	A	-	40?	da	ne	
	250	splošni odvzem (nabiranje, kopanje) rastlin	B	-	50	da	ne	
	403	razpršena urbanizacija	B	-	40	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	20	da	ne	
	502	ceste	C	-	10	da	ne	
	600	strukture namenjene turizmu in preživljanju prostega časa	C	-	30	da	DA	
	602	smučišča	A	-	30	da	ne	
	620	športi in prostočasne aktivnosti na prostem	C	-	20	da	ne	
	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	60	da	ne	
	623	uporaba motornih vozil	B	-	10	da	ne	
	624	planinarjenje, plezanje, jamarstvo	C	-	20	da	ne	
	720	pohojenost, pretirana raba	B	-	10	da	ne	
950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	20?	da	ne		
952	evtrofikacija	B	-	100?	da	ne		

5.226.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Območje je eno od turistično najbolj obleganih območij v slovenskih Alpah, kar še posebej velja za zimsko obdobje. Tudi poleti je zaradi lahke dostopnosti obiska veliko in zato je še posebej pomembno, da se na celotnem območju postavi informacijske točke, namenjene osveščanju obiskovalcev o naravovarstvenem pomenu trajnostne rabe sredogorskega sveta. Ker je paša še ohranjena, je potrebno poskrbeti za njeno trajnostno naravnost in preprečiti intenziviranje izkoriščanja travnišč (in v primeru potrebe po večjih pašnih površinah raje preusmeriti pašo na že opuščene pašnike na obrobju, ki jih na ta način lahko zavarujemo pred naravno sukcesijo

zaraščanja). Ohranjanje ekstenzivnih gorskih pašnikov na območju pSCI bo vsekakor možno le v sodelovanju s številnimi uporabniki, ki jih je treba naučiti trajnostne rabe.

5.226.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Gorske ekstenzivno gojene pašnike na območju pSCI lahko ohranjamo le z ohranjanjem (oziroma ponovnim uvajanjem) ekstenzivne paše. Pri tem je potrebno nadzirati, da koncentracija in vrsta pašočje se živine ne preseže nosilnosti tal in okolja, ohranjati je potrebno razgibanost reliefa in strukturo vegetacije s preprečevanjem uporabe semenskih mešanic za ozelenjevanje ogolelih površin (za ta namen se lahko uporablja le seneni drobir pridobljen v neposredni okolici na gorskih travnikih). Smučišče v sedanjem obsegu je sprejemljivo, vendar brez intenzivnih posegov s težko mehanizacijo (ravnanje površin, širjenje smučarskih prog ipd.) ter z natančno nadzorovano uporabo dodatkov kot npr. snežnega cementa, katerega uporaba ne sme preseči ravni siceršnjega obremenjevanja okolja zaradi pašništva. Umetno zasneževanje je problematično zaradi učinka podobnega gnojenju.

Tudi v okolici vikend hišic in drugih objektov je potrebno doseči trajnostno rabo predvsem brez nepotrebnega vnosa rastlin, ki v tem okolju niso avtohtone.

5.226.6 Ocena zanesljivosti virov

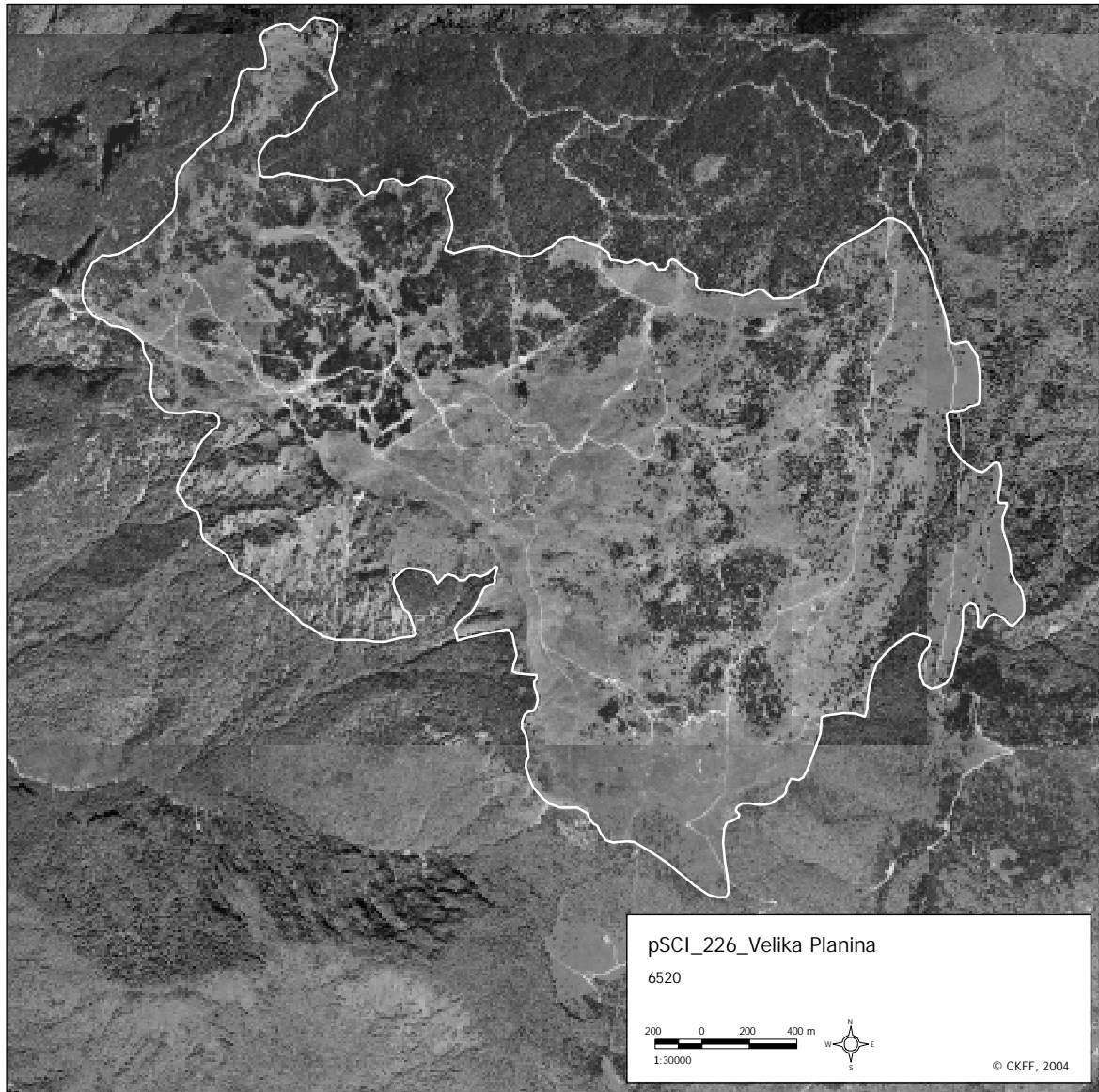
Recentni terenski podatki. Več obiskov v zadnjih 10 letih.

5.226.7 Dodatni viri

/

5.226.8 Geografski oris območja

Območje obsega ovršje Velike Planine od Planine Konjsčice na severu do Male planine na jugu in od Šimnovca na zahodu do Marjaninih njiv na vzhodu. Na najnižjem delu sega do skoraj 1200 m, najvišji pa je vrh Velike Planine 1667 m.

Slika 5.226: Obris območja pSCI.

5.227 Veliki vrh-Tošč

Nejc JOGAN

5.227.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Na območju Tošča, ki je eden od najvišjih vrhov Polhograjskega hribovja, je več območij dolomitnega skalovja, ki je zaradi krušljivosti in nedostopnosti manj preučeno od tistega na Polhograjski Grmadi, a z naravovarstvenega stališča primerljivo pomembno.

5.227.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
8210	A	C	A	A	/	

5.227.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
8210	171	paša drobnice	c	-	0?	da	ne	
	301	kamnolomi	a	-	10	da	ne	
	501	steze, poti, kolovozi	C	-	10	da	ne	
	624	planinarjenje, plezanje, jamarstvo	c	-	10	da	ne	
	900	erozija	c	-	50	da	ne	
	942	plazovi	c	-	20?	da	ne	občasno!
	948	naravni požari	c	-/+	50	da	ne	

5.227.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Območje Tošča je ena od priljubljenih izletniških točk, do njega vodi zato nekaj planinskih poti, te pa na krušljivi dolomitni podlagi ponekod tudi povzročajo erozijo in neposredno ogrožajo nekatere najbolj izpostavljene predele dolomitnega skalovja, vendar v manjši meri kot na izpostavljenem grebenu Polhograjske Grmade (glej pSCI_162). Na najbolj izpostavljenih mestih bi kazalo vpliv na erozijo zmanjšati z utrditvijo poti z bruni. Območje bi bilo potrebno opremiti z razlagalnimi tablam in strogo uveljavljati prepovedi (npr. prepoved vožnje z gorskimi kolesi, odzema peska).

5.227.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Poleg nenadzorovanega obiska planincev in gorskih kolesarjev, ki pa se vseeno držijo shojenih poti, je glavna grožnja biodiverziteti območja Tošča opuščanje nekdanjega košno-pašnega gospodarjenja, kar predvsem velja za travišča, v manjši meri za skalovje. Trajnostna raba območja bi zahtevala ustrezno speljane planinske poti, da ne povzročajo erozije, na najbolj izpostavljenih mestih pa je poti potrebno utrditi in onemogočiti nadelovanje novih bližnjic, z ograjami na posameznih mestih je potrebno onemogočiti vožnjo z gorskimi kolesi. V primeru opaznega večjega zaraščanja skalovja ali zasenčenosti zaradi visoke okoliške vegetacije, je potrebno natančno načrtovano in nadzorovano odstranjevanje/redčenje.

5.227.6 Ocena zanesljivosti virov

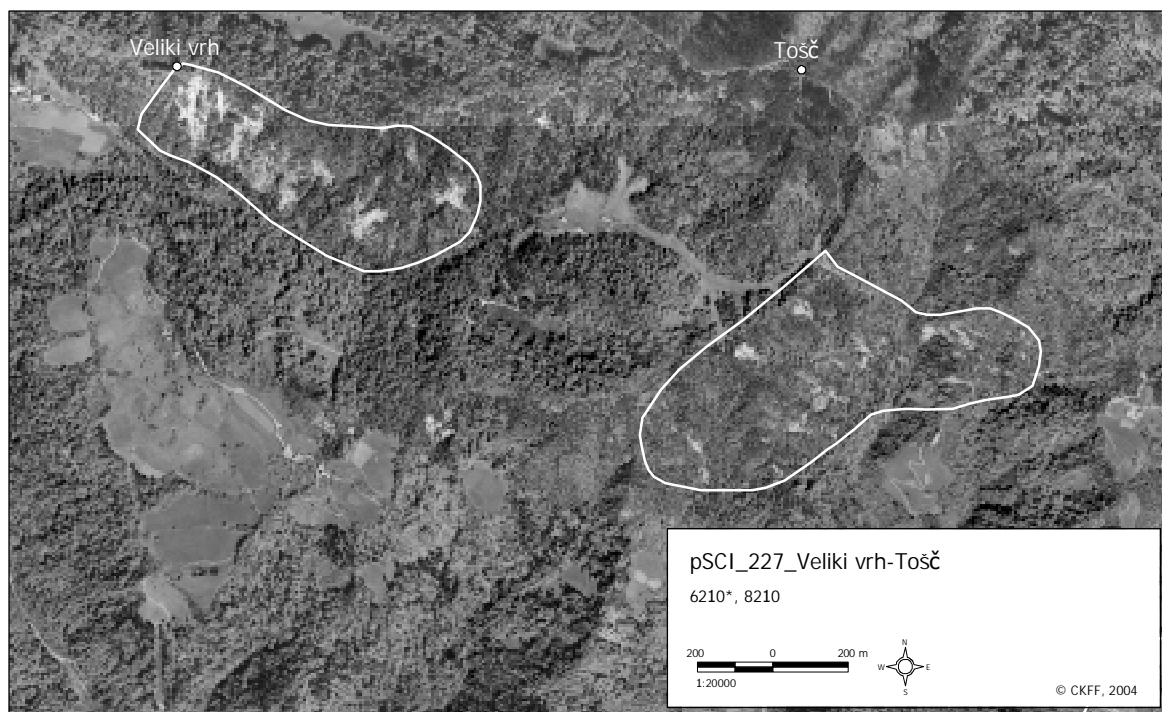
Obisk terena 2003.

5.227.7 Dodatni viri

/

5.227.8 Geografski oris območja

Območje je dvodelno, zahodni del obsega južna pobočja pod Velikim Vrhom in Špikljem nad dolino Jevškega grabna in sega od dna doline do 760 m, vzhodni del pa leži južno od Tošča na južnih pobočjih nad Jelovčnikom in pod Malim Toščem in sega do 800 m n. m.

Slika 5.227: Obris območja pSCI.

5.228 Veliko Blejsko barje

Andrej MARTINČIČ

5.228.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Veliko Blejsko barje leži na nadmorski višini 1200 m in meri 0,12 km². Je tipično asimetrično ombrotrofno barje, z vseh strani dvignjeno nad okolico, na najvišjih delih za 4 m. Največja debelina šote znaša 4,5 m. Barje je nastalo iz ledeniškega jezera, vendar ni znano kdaj, niti ni znan način nastajanja. Površinski relief je le malo razgiban. Predvsem manjkajo večje erozijske tvorbe, jarki, gola šota, vodna očesa in izrazit sistem hribčkov šotnega mahu. Čeprav je pestrost biotopov na barju razmeroma skromna, pa je floristična pestrost velika. Tod uspevajo praktično vse naše ombrotrofne vrste, manjkajo le maloštevilne, ki so zlasti značilne za barja na silikatnem Pohorju. V vegetacijskem pogledu je barje doseglo najvišjo stopnjo razvoja, združbo rušja in šotnih mahov. Površine brez rušja pokrivajo različne združbe, ki so nastale v regresivnem ali sekundarno progresivnem razvoju. Zaradi manjše erozije je površina, ki jo te združbe pokrivajo, razmeroma majhna. Barje meji v večjem delu na smrekove sestoje, le na južnem robu prehaja v nizko barje.

5.228.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
7110*	A	A	A	A	DRED	

5.228.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
7110*	622	sprehajanje, pohodništvo, ježa in kolesarstvo	C	-	10	da	da	
	720	pohojenost, pretirana raba	C	-	5	da	da	
	900	erozija	B	0	15	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	0	15	da	ne	

5.228.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Barje je zaenkrat v naravnem stanju, brez vidnih vplivov človeka. S prepovedjo ogledovanja in hoje po barju bi bilo treba to stanje vzdrževati naprej.

5.228.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Prepovedati je treba kakršnokoli rabo.

5.228.6 Ocena zanesljivosti virov

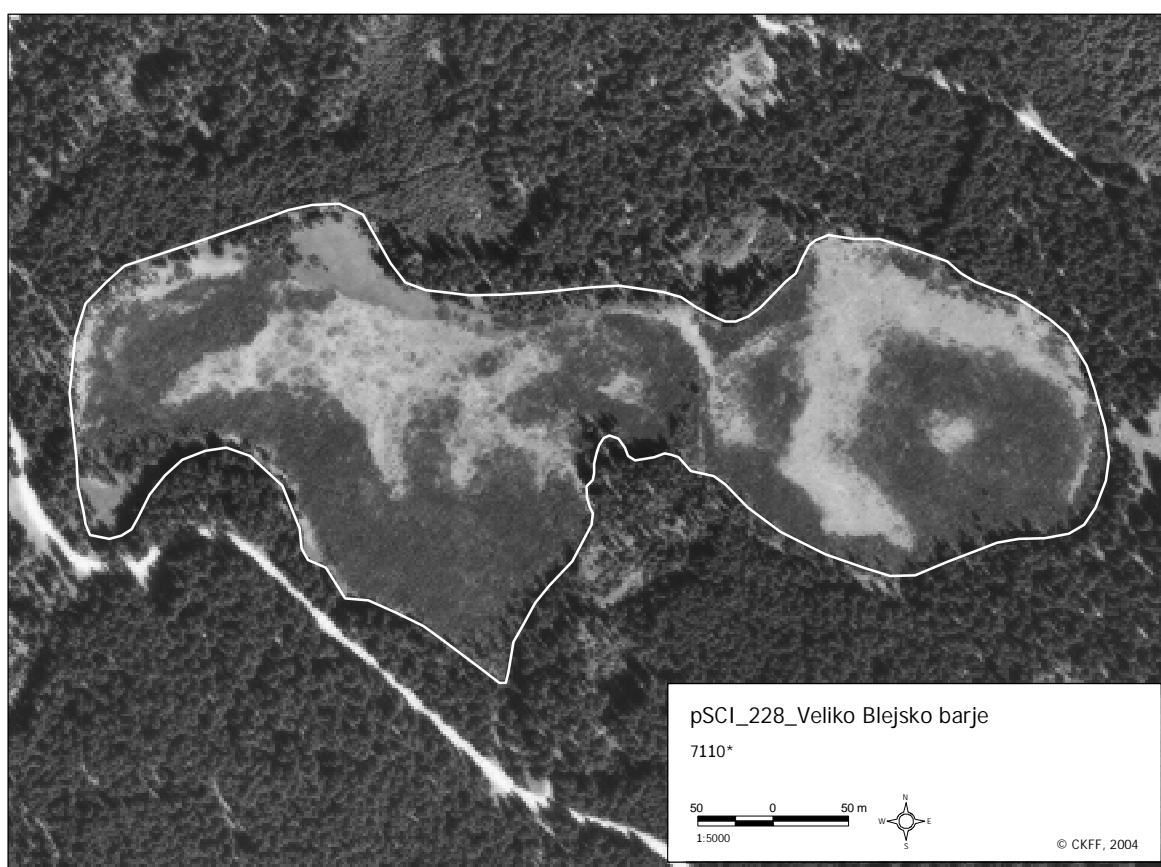
Območje pSCI je bilo natančno raziskano v obdobju 1980-1990, kasneje je bilo občasno obiskovano.

5.228.7 Dodatni viri

- Martinčič, A. & M. Piskernik, 1985. Die Hochmoore Sloweniens. Biološki vestnik, Ljubljana (Vol. extraord. 1): 1-239.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1992. Zasnova rajonizacije ekosistemov R Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov R Slovenije). II/1 Nizka barja v Sloveniji. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. 51 str.
- Martinčič, A., I. Maher, I. Leskovar, G. Kosi, P. Skoberne & D. Luznar, 1994. Zasnova rajonizacije ekosistemov Slovenije (Kataster značilnih ekosistemov). II/2 Nizka barja v Sloveniji, Opisi barij. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 63 str.

5.228.8 Geografski oris območja

pSCI območje leži na Pokljuški planoti 2 km južno od Mrzlega studenca, ob cesti proti Gorjušam. Območje je zlasti z vegetacijo rušja in okolnim nizkim barjem jasno omejeno.

Slika 5.228: Obris območja pSCI.

5.229 Veliko Kozje

Mitja KALIGARIČ

5.229.1 Kratek opis in utemeljitev predloga območja

Ovršni, pretežno gozdnati predel Velikega Kozjega, kjer tu in tam iz gozdne pokrajine štrlijo negozdni odseki v obliki skalovja. Prav to skalovje predstavlja dva kvalifikacijska habitatna tipa in sicer naskalno kalcifilno vegetacijo iz zveze *Allyso-Sedion albi* in apnenčasto skalovje kot tako. Ta del Kozjanskega je predvsem divja, neokrnjena narava (gozd) in jo je tako tudi smiselno varovati. Pečine in skalovje so redki elementi divjine v sicer precej poseljeni pokrajini slovenskega sredogorja.

5.229.2 Naravovarstvena ocena posameznih kvalifikacijskih habitatnih tipov na območju

EU_koda	HTREP	HTPOV	HTOHR	HTOC	dodatna merila	opombe
6110*	B	C	B	B	DPRIOR	
8210	A	B	B	A	/	

5.229.3 Specifični vplivi na posamezne habitatne tipe znotraj in v okolici pSCI

EU_koda	koda vpliva	vpliv	intenzivnost [A, B, C]	vpliv [+ , 0, -]	% območja pod vplivom	znotraj pSCI	okolica pSCI	opombe
6110*	300	izkop peska in proda (gramoza)	A	-	2	da	ne	potencialno
	301	kamnolomi	C	+	2	da	ne	potencialno
	942	plazovi	C	+	2	da	ne	
	950	razvoj (sukcesija) biocenoz	B	-	2	da	ne	
	961	kompeticija	C	-	2	da	ne	
8210	501	steze, poti, kolovozi	C	-	3	da	ne	
	709	druge in mešane oblike onesnaževanja	C	-	3	da	ne	

5.229.4 Varstvene usmeritve znotraj pSCI

Drugih varstvenih usmeritev razen odsotnosti kakršnekoli rabe skorajda ni; območja skalovij in pečin so zanimiva za kamnolome in planinarjenje z alpinizmom, kar pa je treba preprečevati. Velikokrat so ti habitatni tipi nedostopni, nedosegljivi, sredi gozda ipd., tako da ni nevarnosti za njihovo degradacijo.

5.229.5 Predlog trajnostne rabe znotraj pSCI

Trajnostna raba je naravoslovni turizem, pohodništvo, planinarjenje ipd.

5.229.6 Ocena zanesljivosti virov

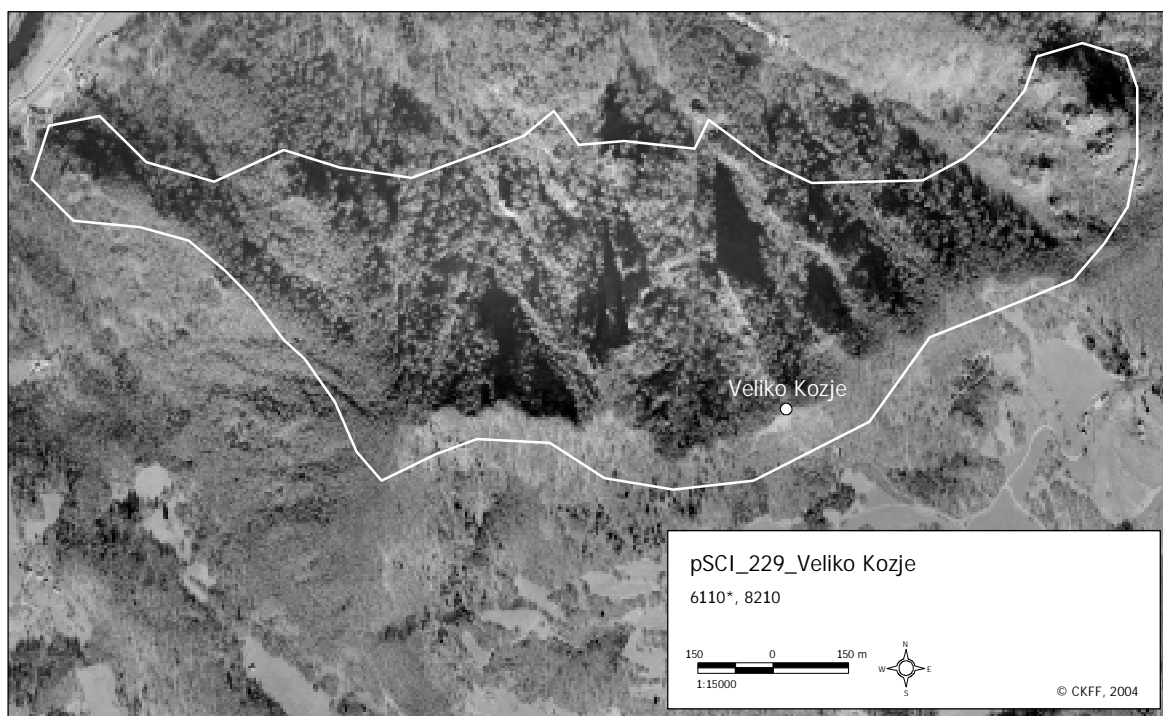
Viri so zanesljivi.

5.229.7 Dodatni viri

Accetto, M., 2002. V težko prehodnih krajih Planine in Velikega Kozjega rastejo zanimive rastline [Interesting Plant Species Growing in Hardly Passable Places of Planina and Veliko Kozje Mountains (Central Slovenia)]. Gozdarski vestnik, Ljubljana 60(1): 24.

5.229.8 Geografski oris območja

Območje obsega ovršni predel Velikega Kozjega južno od Obrežja pri Zidanem Mostu in zajema gozd z izstopajočimi naravno negozdnimi (skalnatimi) habitatnimi tipi.

Slika 5.229: Obris območja pSCI.